

JOAN F. MIRA

*“Som un país petit,
els bascos,
un país petit i modest,
però les decisions
sobre el nostre futur
són només nostres,
això va dir.
Podem viure
amb Espanya,
si Espanya
ens respecta.
No va parlar
d'enfrontament
o de separació:
va parlar
de respecte”*

Lehendakari

Els passats dies 10, 11 i 12, com vostès potser han llegit en algun diari, es van celebrar a Sant Feliu de Guíxols unes jornades que organitzava *L'Opinió Catalana* al voltant del tema de l'autogovern en la nova Europa, o cosa equivalent. En realitat, com sol passar, en jornades com aquestes hom sempre acaba –i comença– parlant de les eternes coses del país, que són sempre les mateixes: que d'autogovern en tenim massa poc, i que tenir-ne molt més és ben difícil. De manera que ens vam reunir, al peu de l'ermita de Sant Elm on fa poques setmanes celebraven el funeral del baró Von Thyssen, i vam debatre aproximadament els temes previsibles. Sempre és útil, i més útil encara veient com van les coses. Com que el convidat d'honor per inaugurar les jornades era el senyor Juan José Ibarretxe, i la conferència de clausura anava a càrrec d'un servidor de vostès, vaig tenir l'ocasió doble d'escoltar el discurs del *lehendakari* basc, i de compartir un sopar –sopar de gastronomia incerta– amb l'il·lustre invitat. El qual, prèviament, havia tingut allà mateix –a Sant Feliu, no al restaurant– una conversa amb el seu col·lega Jordi Pujol: van intercanviar opinions que, segons diu la premsa i prudentment callà Ibarretxe, no eren del tot coincidents. Es natural. En qualsevol cas, la conferència del president basc va ser un exemple de diafanitat. Ens explicà que el seu país funciona més bé del que pareix des de fora, que l'economia basca es modernitza, creixen les exportacions d'alt contingut tecnològic, augmenta la inversió en recerca, creix la despesa social, pugen els percentatges dedicats a educació, sanitat i protecció dels menys afavorits, etcètera, i tot això en proporcions visiblement més altes que a Espanya. Un govern com el nostre, va dir, ha de demostrar que ho fa bé, que sap administrar, que s'ocupa dels problemes reals i de la gent. Aquesta és la seua primera obligació. I ho va mostrar amb xifres contundents, projectades en una pantalla. Dit això, la ideologia era igualment diàfana: aquest és un país que no acceptarà mai que uns altres decidisquen què ha de fer i on ha d'anar. Som un país petit, els bascos, un país petit i modest, però les decisions sobre el nostre futur són només nostres, això va dir. Podem viure amb Espanya, si Espanya ens respecta. No va parlar d'enfrontament o de separació: va parlar de respecte. I va parlar també dels assassins, dels insensats d'ETA que són l'obstacle primer per a un futur nacional propi i en pau.

Parlà d'algunes coses més, amb una claredat, una sensació de serena integritat, una dignitat i una coherència, tan grans que el públic escoltava impressionat i en silenci, i al final l'ovació va ser digna d'ocasions memorables. Després, havent sopat, amb l'estómac lleuger i el cap clar, el *lehendakari* va respondre una dotzena llarga de preguntes ben triades. No se'n deixà cap per contestar: sobre la infausta llei de partits que aconseguirà fer reviscolar ETA, donar-li nous pretextos, i tornar a cohesionar Batasuna i el seu entorn (a Madrid no li interessa una hegemonia nacionalista i pacífica, i això explica moltes coses); sobre la incomoditat dels dirigents del PSOE, donant suport públic a una llei que saben que és perversa, perquè a Espanya s'hi juguen molts vots; sobre els implacables efectes que a Euskadi tindrà aquesta llei (què passarà, per exemple, quan l'Ertzaintza haja de desallotjar a la força els regidors de Batasuna als ajuntaments, perquè així ho mane un jutge en compliment de la llei?). Davant de tot això, i de moltes coses més que ací no puc escriure, el *lehendakari* expressava una serena confiança, una claríssima voluntat de fer allò que caldrà fer. No tinc cap dubte que ho farà. Li vaig demanar si vindria a València a explicar totes aquestes coses, i em va dir que sí. Espere que el farà vindre. No li vaig preguntar si vindria, per favor, a fer una temporada de *lehendakari* de la Generalitat Valenciana.